

Min

grammatikmappe om ejefald

Fyn er Odenses største by.

Der er mudder på Alex' bukser.

Det er hendes tur.

Peters far hedder Ove.

Navn og klasse

Ejefald bruges til at vise, hvem der ejer noget eller nogen. Fx «Det er Kaspers bog». Her er du ikke i tvivl om, at bogen tilhører Kasper. Der er kun personer (væsener) eller genstande, der kan eje noget. Det er altså ordklassene navneord (en hund, et bord), stedord (vores, hendes) og egennavn (Pia, Bornholm), der er vigtige, når du skal lære om ejefald.

«Du har taget hundens madskål.» «Det er vores bil.» «Rønne er Bornholms største by.»

Inden du lærer mere om ejefaldsreglerne, er det vigtigt, at du har styr på de ordklasser, der kan få ejefald. Lav nedenstående opgaver, inden du går videre.

Opgave 1

Sortér ordene i den rigtige kasser.

deres

Vesterbro

lommeregner

hjelm

vores

telt

Frederikshavn

jeres

mit

Charlotte

sugerør

Bolette

Troels

din

næse

Kenya

bold

hans

Navneord / substantiv

Stedord / pronomener

Egennavn / proprium

Stedord/pronomener er ord, der henviser til en person eller en ting uden at bruge personens navn eller beskrive tingen. Det har altså ikke noget med «et sted» at gøre, men er ord, der står **i stedet for** et andet ord. «Deres» kan fx stå i stedet for «Grete og Williams.»

«Det er Grete og Williams mor.» «Det er deres mor.» Følgende ord er stedord:

min, mit, mine, din, deres, dit, dine, sin, hans, hendes, dens, sit, sine, vor, vores, vort, vore, jeres

«Det er min fødselsdag i dag.»
«Han tog sine skistøvler på.»

Opgave 2

Skriv sætninger med følgende stedord. Der skal være minimum ét navneord i hver sætning.

vores _____

mine _____

jeres _____

dit _____

deres _____

sit _____

hendes _____

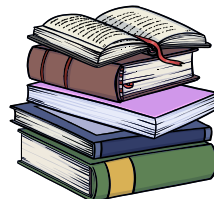
dine _____

Ved stedord er der nemt at danne ejefald, for ordet viser i sig selv, hvem tingen tilhører.
Fx «Det er min kat» viser, at katten tilhører mig.

Opgave 3

Skriv spørgsmål og svar til disse genstande. Du må kun svare med stedord.

Fx «Hvem tilhører den varme hue?» «Huen er min.»

s–ejfald ved navneord og egennavne

På dansk dannes der for det meste ejfald ved at sætte **-s** på den persons navn eller på den ting, der ejer noget. Fx «Det er Christians kongekrone.» «Det er kongekronens diamant.» Du skal aldrig bruge apostrof (') ved «almindeligt» ejfald på dansk. Du skal bruge apostrof nogle andre gange, men det lærer du om senere ...

dansk

uden apostrof

Det er kongens slot.

Christian er Isabellas bror.

Frederiks kone hedder Mary.

engelsk

med apostrof

It is the king's castle.

Christian is Isabella's brother.

Frederik's wife is called Mary.

Opgave 4

Skriv hvem tingene tilhører.

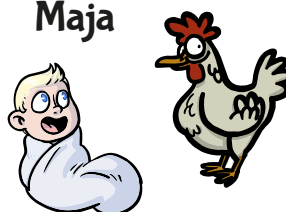
Laura

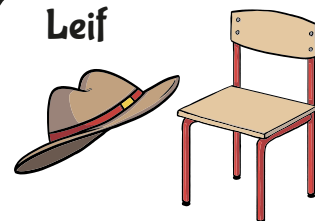
Noah

Maja

Leif

Fx: Det er Lauras taske. Tasken er Lauras.

apostrof-ejefald

Denne form for ejefald bruges, når en ting eller et navn allerede ender på -s, for der kan ikke tilføjes et s til et s. I stedet bruges en apostrof ('). Den står i stedet for s'et.

Fx «Det er Markus' lillebror.» «Det er den avis' skyld.»

Apostrof-ejefald bruges også, hvis ordet ender på en s-lyd (ved bogstaverne x eller z.)

Fx «Det er Max' håndbold.»

Opgave 5

Skriv en sætning med ejefald med hvert af disse navne. Brug navneordene på billederne.

Markus

Zakarias

Franz

~~Elias~~

Jens

Agnès

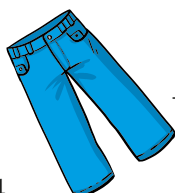
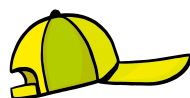
Jonas

Alex

Silas

Det er Elias' orange sko.

Opgave 6

Forklar for en makker, hvad forskellen er på s-ejefald og apostrof-ejefald.
Bliv enige om nogle regler, og skriv dem ned:

s-ejefald

apostrof-ejefald

Opgave 7

Skriv egennavne, der passer i følgende kategorier:

Pigenavne

Lande

Øer

Drengenavne

Have og søer

Skriv sætninger med nogle af ovenstående egennavne. Der skal være ejefald i hver sætning.

Opgave 8

Rigtigt eller forkert? Sæt kryds, om ejefaldet er rigtigt eller forkert.

	Rigtigt	Forkert
Alle kagerne var gode, men jeg kunne bedst lide Lottes.	☐	☐
Alt Mads's vasketøj ligger stadig og flyder på gulvet.	☐	☐
De gamle bøger om kongerækken er Astrid's.	☐	☐
Jeg vil ikke spille med din bold. Jeg vil hellere spille med Sunes.	☐	☐
Skal vi spørge Magnus' mor, om Magnus må sove hos os.	☐	☐
Mon det er det høje stearinlys's varme, jeg kan mærke?	☐	☐
Det er på grund af den nye virus' smittefare, jeg ikke må komme i skole.	☐	☐

Opgave 9

Her er der fejl i ejefaldet i alle sætninger. Skriv den rigtige sætning uden fejl.

Vi køber Ole's bondegård.

Jeg kender Alexs bedstemor.

De kigger på fuglen' næb.

Jeg kan ikke finde Eliass fodbold.

Andre ejefaldsregler

De to regler, du nu har lært, er de mest brugte. Der er undtagelser og andre regler omkring:

- **Forkortelser, der ikke ender på et punktum**, får tilføjet 's. (Det er EU's ansvar.)
- **Forkortelser, der allerede ender på s**, får kun tilføjet en **apostrof**. (Det er den sms' lyd.)
- **Efter tal** tilføjes 's. (Det er DR1's nyheder. Det er 1990's tøjstil.)
- **Efter ordenstal** (tal med punktum) tilføjes s. (Her ser du Christians d. 4.s slot.)

Opgave 10

Skriv et brev til en, du kender, fx din bedstemor eller bedstefar. Du skal forestille dig, at personen intet ved om de danske ejefaldsregler. Forklar personen, hvad du ved om ejefald. Start fx med «*Kære bedstefar. Nu vil jeg fortælle dig om, hvad jeg har lært i skolen ...*»

